

แค่เอื้อม

บทที่ 1

เด็กหนุ่มคนหนึ่ง เดินทอดขาเอื่อยๆ มีผู้จะเร่งรีบนักเลาะมาตาม กำแพงริ้วยาวซึ่งเป็นที่กั้นเขตบริเวณบ้านกับถนนซอยที่ค่อนข้างกว้าง... ไบหน้าของเขาก็ต่ำลงเล็กน้อย และปราศจากความรื่นเริงกระฉับกระเฉง เช่นเด็กหนุ่มในวัยเดียวกันทั่วไป ดวงตาสีน้ำตาลเข้ม ดูหม่นสลัวไม่แจ่มกระจ่างเช่นที่ควรเป็น ลึกลงไปในดวงตาคู่นั้น คือร่องรอยของการใช้ความคิด ความคิดซึ่งมิได้นำความสุขใจมาสู่ตัวผู้คิดนัก เมื่อเดินมาถึง ประตูใหญ่กว้างซึ่งเปิดออกไว้โล่งทั้งสองบาน เขาก็เดินเลี้ยวเข้าไป แต่ แทนที่จะเข้าไปทางประตูใหญ่ที่เปิดทิ้งไว้ นั้น ความเคยชิน หรืออาจจะ เป็นเพราะกำลังใช้ความคิดเพลินอยู่ก็ตามแต่ เขากลับผลักรถประตูเล็ก ซึ่งปิดรับไว้แน่นออก ก้าวเข้าไปในบริเวณบ้านโดยทางประตูเล็กนั้น ก้าวเดิน ต่อมาได้อีกเพียงก้าวเดียว แล้วก็กลับหยุดยืนชะงักอยู่

เขาเพิ่งจะสังเกตเห็นว่าเบื้องหน้าออกไป ตรงถนนที่ตัดตรงไปจนถึง หลังบ้าน แต่มีทางหักเลี้ยวแยกไปยังตัวตึกทันสมัยค่อนข้างกว้างใหญ่ ซึ่ง ตั้งตระหง่านอยู่ทางด้านซ้ายนั้น มีรถยนต์จอดเรียงรายอยู่หลายคันด้วยกัน และที่บนเนินหญ้าด้านหน้าตึกซึ่งถมสูงขึ้นมาจากสนามหญ้ากว้างนั้นแล้ว ก็ เต็มไปด้วยบุรุษและสตรีกำลังชุมนุมกันอยู่ไม่ต่ำกว่าสิบคน เขาหยุดชะงัก ลังเลว่าจะเดินต่อไปดีหรือว่าควรจะถอยกลับไปเสีย และในขณะที่เดียวกันนั้น สายตาของเขาก็มองกวาดไปยังกลุ่มบุรุษและสตรีบนเนินนั้นเหมือนกับว่า มิได้ตั้งใจ หากแต่ทำไปก็เพราะมีอะไรอย่างหนึ่งที่จูงใจอยู่

สายตาของเขาไปหยุดนิ่งอยู่ที่สตรีนางหนึ่ง เธอผู้นั้นแต่งกายด้วย กางเกงขาวยาวและเสื้อแขนยาวสีกำมะสี สดสว่างไสวไปทั่วตัว สีเขียวอ่อน สดใสนั้นขับผิวให้ขาวผ่องสะดุจดดา แม้ว่าเขาจะยืนอยู่ในระยะที่นับได้ว่า ไกลมากอย่างนี้ เขาก็ยังตะหนักดีถึงความละเอียดเป็นของใยของผิวนั้น ผสมสีน้ำตาลเข้มที่ตัดไว้ค่อนข้างสั้นของเธอต้องกับแสงแดดอ่อนในยามเย็น สะท้อนประกายมันระยิบระยับราวกับกลุ่มไหม เสื้อกางเกงนั้นเล่าก็กะทัดรัด เข้ารูปเข้าร่าง ส่งให้เห็นทรวดทรงอันอวบอ้อมสมบูรณ์ได้ส่วนสัดน่าดูนัก... เธอผู้นั้น กำลังสำราญอารมณ์กับเหล่ามิตรสหายอยู่อย่างเต็มที่ จนหาได้ สนใจกับสิ่งอื่นไม่ เด็กหนุ่มจ้องมองดูภาพนั้นอย่างลึมตัวอยู่พักหนึ่ง แต่แล้วก็ดูเหมือนว่าจะได้สำนึกขึ้นมาถึงอะไรบางอย่าง ดวงตาสีน้ำตาลเข้ม ของเขาซึ่งผลอเป็นประกายขึ้นชม้อย่างเปลิดเปลินไปชั่วขณะหนึ่งนั้น ก็ กลับสลดวูบลง เขากลับถอยเท้าก้าวเดินกลับออกมาจากประตูหน้านั้น เลาะลัดแนวกำแพงต่อไป จนถึงซอยเล็กที่ตัดแยกเข้าไปจากถนนซอยใหญ่ ขนาดกว้างพอรถคันเดียวแล่นได้ เขาเลี้ยวตรงมุมหักของกำแพงริ้ว เดินต่อไปจนถึงประตูเล็กข้างๆ แล้วก็เดินเข้าไปในบ้านทางประตูนั้น

จากประตูเล็กด้านข้างนี้ มีถนนโรยด้วยอิฐแดง ตัดไปพบกับถนน ลาดซีเมนต์ ซึ่งตัดตรงมาจากประตูใหญ่ข้างหน้า แบ่งพื้นที่หลังบ้านออกเป็นสวนๆ ทางขวามือของเขานั้น เป็นเรือนชั้นเดียวสองหลังแฝด คือ มีบันไดหันหน้าเข้าหากัน มีทางเดินซึ่งมีหลังคาเชื่อมติดต่อกัน ส่วน ทางขวามือนั้น เป็นโรงรถซึ่งมีความกว้างพอที่จะจอดรถได้สองคัน เด็กหนุ่มเลี้ยวขวา เดินผ่านเรือนหลังแรกตรงไปยังเรือนถัดไป

สตรีสองนางกำลังนั่งอยู่ตรงระเบียงของเรือนหลังแรก นางหนึ่งนั้น เป็นสตรีวัยกลางคน อีกนางหนึ่งอยู่ในวัยสาวน้อย ถ้าจะคะเนอายุของหล่อน ก็คงจะประมาณได้ว่าอยู่ในราวสิบเจ็ดหรือสิบแปดปีเป็นอย่างมาก ทั้งสอง กำลังช่วยกันประกอบอุตสาหกรรมในบ้านชนิดง่าย คือพับถุงกระดาษ อย่างชะมัดเขม้น เมื่อเห็นว่าใครคนหนึ่งเดินเลี้ยวมาและกำลังจะขึ้นบันได เรือนอีกหลังหนึ่ง สตรีทั้งสองก็เงยหน้าขึ้นมองดูพร้อมกัน เมื่อเห็นว่าเป็นใคร สตรีสูงอายุก็ร้องทักออกไปว่า

“อ้อ กลับมาแล้วหรือพ่อเบญจ”

เด็กหนุ่มชะงักเท้าซึ่งกำลังจะก้าวขึ้นบันได หันกลับมา แล้วก็เดิน เข้ามาหา “ไปฟังผลสอบมาแล้วหรือยังจะ รุ่ง”

เขาเอ่ยถามสาวน้อยที่นั่งอยู่ทางด้านใกล้บันไดนั้น หล่อนหันมา ทั้งๆ ที่มีมือยังคงพับกระดาษอย่างคล่องแคล่วรวดเร็วไม่ลดลง ตอบว่า

“ไปฟังมาแล้วจะ พี่เบญจ ถ้าอีกหกปีข้างหน้ารุ่งสอบไม่ตกเลย ละก็ พี่เบญจต้องมีน้องสาวเป็นหมอสักคนหนึ่งแน่ๆ”

“เข้าได้หรือ” เด็กหนุ่มถาม “เก่งนี่”

“แล้วเราล่ะจะ” สตรีวัยกลางคนถาม ใช้แปรงจุ่มแป้งเปียก แปรงลงกระดาษที่พับเป็นรูปกันถุงซ้อนๆ กันหลายใบนั้นอยู่ “เมื่อไหร่ ถึงจะได้เป็นนายอำเภอกับเขาเสียที”

“แหม คงอีกหลายสิบปีครับ กว่าจะได้อันดับไปถึงนายอำเภอ ตอนนี่ยังจะต้องสอบอีกถึงสองสมัยกว่าจะได้ปริญญา”

เขาตอบยิ้มๆ นิ่งคิดอะไรอยู่ครู่หนึ่ง แล้วจึงกล่าวต่อไปว่า

“วันนี้คุณบีเลี้ยงเพื่อน ผมไม่ทราบก็เลยเดินเข้ามาทางประตูใหญ่”

“คุณบีเธอมีเพื่อนแยะ ทั้งเพื่อนคุณบี ทั้งเพื่อนคุณเอ” สตรีวัยกลางคนกล่าว “ความจริงน่าจะจะไปช่วยในครัวเขาทำของเลี้ยงเหมือนกัน แต่ว่าคุณพีซิดเธอบอกว่าไม่ต้อง มีผู้คนมาช่วยเยอะแยะไปแล้ว ก็เลยไม่ได้ไป”

“คุณบีสวยจังนะคะวันนี้” เด็กสาวว่า ดวงตาสีดำสนิทของหล่อนเป็นประกายชื่นชม “แต่ความจริงเธอก็สวยอยู่แล้วทุกวันนี้แหละ เขาว่าคนที่เกิดมาสวยนี่นะ เป็นเพราะชาติก่อนนี้ทำบุญไว้ดีใช่ไหมคะ”

เบญจมีได้ตอบคำถามของหล่อน เขากำลังนึกถึงภาพสตรีสาวในวัยเดียวกันกับสตรีที่กำลังพูดอยู่นี้ สีเขียวอ่อนสดสว่าง และผิวขาวผ่องของหล่อนฉายประกายติดตริ้งอยู่ แล้วเขาก็มองดูสาวน้อย ที่นั่งพับเพียบพับถูกระดาษอย่างคล่องแคล่ว ชะมັกชะมັນที่เบื่องหน้า เจ้าหล่อนมีผิวออกคล้ำเล็กน้อย แต่ก็ละเอียดเป็นนวลโย บอกถึงความมีเชื้อสาย ‘ผู้ดีเก่า’ อยู่ ผมของหล่อนเป็นสีดำสนิท และเหยียดตรงลงเคลียไหล่ ดวงตาของหล่อนก็ดำสนิทเช่นเดียวกับสีผม รูปร่างของหล่อนนั้นออกจะผอมกว่า ‘คุณบี’ มิได้อวบอ้อมเปล่งปลั่งปานจะผลิแบบนั้น แล้วเบญจก็ลงความเห็นว่า สตรีเช่นสีรุ้ง ญาติหญิงของเขานี้ เหมาะสมสำหรับที่จะเกิดมาเรียน ส่วนสตรีเช่น ‘คุณบี’ นั้น เธอเกิดมาเพื่อที่จะ ‘รับ’ ทั้งความสุขสบาย... และ...ความรัก

“คุณซิดเธอรวบรวมพวกหนังสือพิมพ์เก่าๆ มาให้ตั้งเบ้อเร่อ”

สตรีกลางคนกล่าวต่อไป “เห็นจะพอพับถูได้สักสามพัน”

“ตั้งสามพัน มิเมื่อแยหรือครับ น่าสุดใจ” เด็กหนุ่มถาม แต่ทว่าท่าทางของเขานั้น มิได้แสดงว่าตั้งใจต่อการตั้งคำถามของตนเองเท่าใดนัก ดวงตาของเขานั้นบอกว่าความคิดของเขา อยู่ห่างไกลไปจากที่ที่เขากำลังนั่งอยู่

“ก็เราไม่ได้นั่งคร่ำครีดยดพับอยู่ตลอดเวลาที่จะ” สตรีกลางคนบอก “เมื่อเมื่อไหร่เราก็หยุด ขยับขึ้นมาก็ค่อยทำต่อ”

“วันนี้หน้าสุดใจไม่มีเสื้อเย็บหรือครับ”

เบญจถามต่อ อาชีพประจำที่นางสุดใจชวนขวยหามาทำเพื่อจะหารายได้เลี้ยงตัวเอง และบุตรสาวคนเดียวนั้นก็คือเที่ยวไปรับเอา ‘เสื้อโหล’ มาเย็บ เป็นรายได้ที่นับว่าค่อนข้างน้อย แต่ก็พอสำหรับการใช้จ่ายเล็กน้อยๆ ส่วนตัว เพราะในเรื่องอาหารการกินนั้นนางไม่ต้องจ่ายเอง เนื่องด้วยประมุขของบ้านเป็นผู้อุปถัมภ์อยู่ รวมทั้งค่าเล่าเรียนของสีรุ้งอีกด้วย แม้แต่เบญจเองก็เช่นกัน การกินอยู่ของเขารวมทั้งค่าเล่าเรียน ค่าขนม ท่านเจ้าของบ้านก็เป็นผู้ให้โดยผ่านทาง ‘คุณซิด’ ผู้เป็นทั้งญาติและเป็นทั้งแม่บ้านผู้ควบคุมดูแลผู้คนและทุกสิ่งทุกอย่างในบ้านด้วย

“เย็บเสร็จแล้วจะ เย็นๆ ถึงจะเอาไปส่งเขา” นางสุดใจตอบ “เขานัดให้ไปเย็นๆ จะได้ให้ค่าจ้างแล้วก็ของใหม่มาเย็บด้วย”

“แม่เย็บเสื้อมากๆ ยังงี้ น่ากลัวไม่สบายใจคะ” สีรุ้งพูดเสียงอ่อน “นั่งอยู่กับจักรวันยังคำ เย็บวันหนึ่งเป็นโหลๆ แล้วยังต้องมานั่งสอยอีก”

“ก็ไม่เห็นเป็นอะไรนี่ลูก” นางสุดใจบอก “แม่อีกยังเรื่อย ๆ ของแม่ไปอย่างนี้แหละ”

“เงินก็ได้หน่อย ไม่ค่อยคุ้มค่าเลย เสื้อผู้ใหญ่ค่าจ้างคิดถัวๆ แล้วตัวหนึ่งได้สามบาทเท่านั้นเอง” สีรุ้งบ่นต่อไป

“อ้าว ก็งานเหมือนนี้จะ มันก็ต้องได้ค่าแรงถูกยังงี้แหละ” นางสุดใจว่า “ไอ้เราจะไปรับงานตามบ้านใหญ่ๆ เขามาทำหรือก็ไม่มีความสามารถพอ งานโหลนี้ เขาตัดมาให้เสร็จ เราก็ชั้วแต่เอามาเย็บแล้วก็ถักรังดุมสอยแขนกับเอวเท่านั้นเอง ไม่ใช่งานยากเย็นอะไรเลย”

“งานสมัยนี้ หายากนะครับ” เบญจก็กล่าวพร้อมกับถอนใจ ดวงตาเหม่อลอยไปเบื่องหน้า “ผมเองก็ไม่ทราบเลยว่า ถ้าสำเร็จออกมาแล้วจะมีงานให้ทำหรือเปล่า สมัยนี้คนได้ปริญญาต้องว่างงานกันเป็นแถวๆ ก็มี”

“ฮือ อย่างพอเบญจนี่ไม่ต้องวิตกหรอกจะ” นางสุดใจว่า “ถึงยังไงๆ คุณลุงท่านก็ต้องช่วยวันยังค่ำนั่นแหละ คุณลุงท่านไม่ทอดทิ้งใครหรอก ไม่อย่างนั้นท่านจะเก็บเอาญาติจนๆ อย่างเรามาเลี้ยงไว้เป็นโขงอย่างนี้”

นางสุดใจถือเอาความจนของตนเป็นเรื่องธรรมดา เพราะเกือบตลอดชีวิตของนางนั้น นางต้องผจญกับความจนมาตลอดเวลากี่ว่าได้ จนกระทั่งเมื่อชีวิตล่วงเลยวัยกลางคนเข้ามา ความไม่ฝันทะเยอทะยานอยากจะทำรวยก็ค่อยๆ หดไป ความเป็นอยู่ที่ไม่ต้องดิ้นรนชวนขวยหาใส่ปากท้องของตนเอง... ถึงเวลาก็มีกิน อย่างที่นางได้รับอยู่ในเวลานี้นั้น ทำให้นางพอใจแล้ว ซึ่งตรงกันข้ามกับเบญจ ความเป็นคนหนุ่ม ทำให้ความทะเยอทะยานที่จะถีบตัวเองให้รุ่งโรจน์ขึ้นเท่าเทียมกับผู้อื่น ยังคงมีอยู่อย่างเต็มเปี่ยมในตัวเขา และดูเหมือนว่ามันจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นทุกวัน

และทุกครั้งที่เขา มองดู ‘คุณบี’

เสียงรอกเท้าแตะกระทบพื้นเดินมาตามถนนซีเมนต์ ไม่ต้องเห็นตัวเจ้าของเสียง ทุกคนก็จำกันได้ดีว่าเป็นเสียงเดินของคุณชิต อีกครู่เดียวต่อมา คุณชิตก็เดินเลี้ยวมาอยู่ที่ว่างระหว่างเรือนแฝดนั้น เธอเป็นสตรีร่างผอมบาง ท่าทางบอกลักษณะของความเป็นคน ‘งานแข็ง’ เมื่อเห็นเบญจัน้อยอยู่ตรงบันได เธอก็ทักว่า

“อ้อ นั่งคุยอยู่ที่นี่เองหรือ พ่อเบญจัน”

แล้วก้าวขึ้นบันไดเดินผ่านเขาไปนั่งลงใกล้ๆ นางสุดใจ ถามว่า “แม่สุดใจมีน้ำมันหม่องไหม เมื่อกี้ฉันเข้าไปหยิบถ้วยแก้วล้างใหม่ในห้องเก็บของเลยถูกตัวอะไรมันต๋อยเอาไม่รู้ สงสัยว่าจะเป็นแมงป่อง”

เธอยื่นแขนไปให้นางสุดใจดู ที่เนื้อตรงเหนือข้อมือขึ้นมาเล็กน้อย นั้นมีรอยบวมแดงเป็นวงกลมประมาณสักเท่าเหรียญบาท ตรงกลางเป็นจุดดำเทาปลายเข็ม

“คงไม่ใช่แมงป่องแน่ละ” นางสุดใจวางมือจากงาน เช็ดมือที่เปื้อนแป้งเปียกกับผ้าขนหนูเก่าๆ ที่วางอยู่ข้างตัว แล้วก็ลุกขึ้นคลานอ้อมคุณชิตไปเข้าประตูห้องของตน

“คุณบักตเอาเหล็กในมันออกแล้วหรือคะ”

สิริรุ่งถาม คุณชิตบอกว่า

“ลองใช้พวงกุญแจกดดูแล้วจะ แต่ไม่เห็นมีอะไรนี่ ไม่เป็นไรหรอก ทายาหม่องก็คงหาย ของฉันก็เคยมีประจำไว้เสมอแต่ก็เผอิญหมด ยังไม่ได้ฝากใครไปซื้อเลย”

คุณชิตเป็นสตรีที่ค่อนข้างจะถือตัวอยู่สักหน่อย อาจจะเป็นเพราะเธอได้รับการยกย่องไว้วางใจจากคุณประมุข ผู้เป็นประมุขของบ้าน และบุตรชายหญิงของท่าน เป็นเวลานานนับสิบปีมาแล้วประการหนึ่ง ประกอบกับเธอเพิ่งจะมาทำความคุ้นเคยกับบรรดา “ญาติจันๆ” ซึ่งคุณประมุขตามไปเก็บมาอุปถัมภ์ไว้ที่บ้านในเวลาไม่นานมานี้เองอีกประการหนึ่ง เธอจึงใช้คำแทนชื่อตัวเองอย่างฉันทัญญาติไม่ได้สนิทปากนัก เธอใช้คำแทนตัวเองว่า ‘ฉัน’ กับทุกๆ คน นอกจากบุตรชายหญิงของเจ้าของบ้าน ซึ่งเธอถือว่าเป็นทั้งญาติและทั้งนาย แม้ว่าโดยศักดิ์นั้น เธอจะต้องเป็นญาติผู้พี่ของคุณประมุขก็ตาม

“พຽ່ງนี้ผมจะซื้อมาฝากครับ”

เบญจัน้อยบอก คุณชิตก็พยักหน้าบอกว่า

“ดี ประเดี๋ยวจะเอาสตางค์มาฝากไว้ อย่าลืมเสียก็แล้วกัน”

คุณชิตเป็นคนถนัดงานในเรื่องเงินเรื่องทองตามนิสัยของแม่บ้านที่ต้องทำหน้าที่ดูแลการใช้จ่ายใช้สอยแทบทั้งหมด ซึ่งจะต้องระมัดระวังมิให้ตกหล่นหรือสับสนปนเปกัน คุณชิตมีสมุดไว้สำหรับจดบัญชีแยกประเภทที่จะต้องใช้จ่ายอยู่ถึงสี่เล่มด้วยกัน เล่มหนึ่ง เป็นค่าใช้จ่ายประจำเดือน เช่นค่าไฟฟ้าโทรศัพท์และเงินเดือนคน อีกเล่มหนึ่งค่าใช้จ่ายพิเศษซึ่งอยู่นอกเหนือกำหนด อย่างเช่นในเวลาบุตรชายหญิงของท่านเจ้าของบ้านมีการเลี้ยงเพื่อนฝูง เช่นในวันนี้ ส่วนเล่มสุดท้ายนั้นก็คือบัญชีรวมยอดค่าใช้จ่ายทั้งเดือนนั่นเอง

นางสุดใจออกมาจากห้องพร้อมด้วยตลับน้ำมันหม่อง คุณชิตก็ยื่นแขนให้ สั่งว่า

“เฮ้า ช่วยทาให้ทีเถอะ”

นางสุดใจจึงเปิดตลับ ใช้นิ้วปาดยาทาลงตรงผิวเนื้อที่แดงบวมขึ้นมา นั้น คลึงให้ยาซึมเข้าใต้ผิวหนัง ท่าทางที่นางสุดใจปฏิบัติต่อคุณชิตนั้น เต็มไปด้วยความนอบน้อมเกรงกลัว เพราะนางสุดใจถือว่าคุณชิตเป็นคนสำคัญ ซึ่งรองลงมาจากคุณประมุขทีเดียว นางจะอยู่ในบ้านหลังนี้ได้อย่างสุขหรือไม่สุข ยึดหรือไม่ยึด ก็ขึ้นอยู่กับคุณชิตคนเดียวนี้แหละ

“ขอบใจ” คุณชิตบอกเมื่อนางสุดใจให้การรักษาอย่างง่ายๆ นั้นเสร็จแล้ว เธอขยับตัวลุกขึ้นยืน “อ้อ พຽ່ງนี้ฉันจะเอาผ้ามาให้แม่สุดใจช่วยเย็บหมอนสักสี่ห้าใบนะจ๊ะ คุณบีบ่นว่าหมอนดูหมองแล้ว จะต้องเปลี่ยนใหม่เสียที เย็บตัวหมอนนะ ปลอกหมอนยังมีอีกหลายชุด ยังไม่ต้องเย็บใหม่ก็ได้”

เบญจัน้อยใจไล่หลังคุณชิตไปเมื่อเธอลงจากเรือนเดินเลี้ยวไปทางตึกใหญ่ เขาขยับตัวลุกขึ้นยืน บอกว่า

“เห็นจะต้องไปดูหนังสือสักหน่อย จวนจะถึงเวลาสอบกันอีกแล้ว”

สิริรุ่งมองดูเขา ทำท่าคล้ายจะบอกอะไรสักอย่างหนึ่ง แต่แล้วหล่อนก็กลับนิ่งเสีย ก้มหน้าก้มตาทำงานของหล่อนต่อไป

เบญจัน้อยจึงเดินมาขึ้นเรือน ซึ่งเขาอยู่เพียงคนเดียวในฐานะกึ่งญาติและกึ่งผู้อาศัยนั่น.....